

פירות נוי

פנינים יקרים מתורת רבינו הגדול הגה"ק רבי מאיר שמחה הכהן זצוק"ל מדווינסק

בעל מחבר ספר "משך חכמה" על התורה

פרשת נח – פסקא א

מאת יצחק בירך דסקל

גליון מס' תשפ"ה - ד טל: 03-5740046 מייל: y.b.daskal@gmail.com כל הזכויות שמורות ©

דרגותיו של נח בשני דורות

- א. (ו, ט) "אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ אִישׁ צְדִיק תְּמִים הָיָה בְּדִרְתּוֹ אֶת הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ נֹחַ" ע"כ. יש לדקדק: א. מדוע בפרק ו פסוק ט כתוב "איש צדיק תמים הנה בדרתיו", שתי דורות, ובפרק ז פסוק א כתוב ויאמר ה' לנח בא אֶתְּךָ וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתֵּבָה כִּי אֶתְּךָ רְאִיתִי צְדִיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה, דור אחד. ב. בפרק ו פסוק ט כתיב צדיק ותמים, ובפרק ז פסוק א כתוב רק צדיק. ג. מדוע אמר ה' לנח (ז, א) שמצילו כיון שהוא צדיק, כדכתיב "(ז, א) ויאמר ה' לנח בא אֶתְּךָ וְכָל בֵּיתְךָ אֶל הַתֵּבָה כִּי אֶתְּךָ רְאִיתִי צְדִיק לְפָנַי בְּדוֹר הַזֶּה", והרי היה גם תמים. ד. מדוע כשה' אמר לו שמצילו אמר לו רק דור אחד, "בדור הזה".
- ב. והביאור בזה, על פי הגמ' בעבודה זרה (ו, א), דתמים הוא בדרכיו, וצדיק הוא במעשיו, ופרש"י (בגמ' שם) "תמים בדרכיו - עניו ושפל רוח. צדיק במעשיו - בלא חמס". עכ"ל. וכיון שנח חי בשני דורות, דור שלפני המבול ודור שלאחר המבול, מפרשת התורה שבכל דור היה נח מיוחד בדבר אחר.
- ג. בדור שלפני המבול היה מיוחד בבחינה שהיה "צדיק", שהיה פרוש מגזל ועריות, וכל הדור היה פרוץ בגזל ועריות, שצדיק הוא הפרוש ממעשי גזל ועריות, אבל לא היה מיוחד במה שהיה עניו ושפל רוח, כיון שלא היה חשיבות לבני הדור ההוא מי שפרוש מגזל ועריות, לפיכך לא החשיבוהו כלל, ולכן לא היה לענוותו חשיבות. שכאשר מעריכים אדם על חשיבותו יש מקום לגאווה, אבל אם בלאו הכי לא היה נחשב בעיניהם לא היה מקום לגאווה, לכן אין זה מיוחד שהוא עניו.
- ד. אבל בדור שאחר המבול היה להפך, שלא היה ייחודיותו במה שהיה פרוש מגזל ועריות, כי כולם היו פרושים לאחר המבול מגזל ועריות, אבל היה ייחודי בענוותו, כי לאחר המבול שנשאר לבדו מהמבול, וה' דיבר עמו, והיה זן ומפרנס את כל העולם ואף על פי כן היה עניו, לכן היה מיוחד בענוותו.
- ה. ועכשיו מיושבים כל התמיהות: א. הא דכתיב בדורותיו, באה התורה לכתוב באופן כללי על נח שהיה צדיק בכל הדורות, הן לפני המבול והן לאחר המבול. והכתוב בדור הזה, היה לפני המבול. ב. כשכתוב בתורה על צדקותו בשתי הדורות אומרת צדיק ותמים, כי היה גדלותו בדור לפני המבול שהיה "צדיק", ובדור שאחר המבול שהיה "תמים", אבל כשכותבת התורה על הצלתו בדור לפני המבול כתוב רק "צדיק", כי זה היה ייחודיותו אז. ג. וה' בא להצילו בדור לפני המבול, לכן אמר לו רק "צדיק", שעכשיו הוא צדיק ולא על העתיד שיהיה עניו. ד. ולכן כשבא להצילו אמר לו ה' רק "בדור הזה", כי מצילו על צדקותו עכשיו, בדור הזה בלבד. ומבואר הכל בסייעתא דשמיא.